

OBSAH

Úvod	9
Prameny	11
Ediční poznámka	13
Předpoklady československé politiky vůči Blízkému východu	15
Periodizace	16
Typologie zemí Blízkého východu z hlediska československé zahraniční politiky	18
Vztahy k jednotlivým státům Blízkého východu	21
Alžírsko	21
Válka v Alžírsku (1954–1962)	21
Ben Bellovo Alžírsko (1962–1965)	36
Období stagnace (1965–1972)	41
Neúspěšný pokus o aktivizaci československé politiky (1972–1979) ..	43
Rozvoj spolupráce a jeho limity (1980–1989)	46
Bahrajn	49
Egypt	50
Československo-egyptská smlouva (1955)	54
Od suezské krize ke vzniku Sjedinené arabské republiky (1956–1958) ..	59
Vznik Československého egyptologického ústavu (1958)	65
Vojenská technická akademie v Káhiře a cesta k šestidenní válce (1958–1967)	67
Od pražského jara k sovětsko-egyptské roztržce (1968–1977)	79
Od campdavidských dohod k normalizaci vztahů (1978–1989)	85
Irák	91
Od Kásima k Árifovi (1958–1968)	92
Spolupráce s baasistickým režimem (1968–1979)	101
Irák pod diktaturou Saddáma Husajna (1979–1989)	104
Írán	111
Stagnace vztahů a podpora strany Tudeh (1948–1964)	112

Rozvoj spolupráce se šáhem (1965–1978)	118
Komplikované vztahy s islámským režimem (1979–1989)	125
Izrael	128
Od podpory vzniku Izraele k politickým procesům (1947–1955)	128
Špatně skrývané nepřátelství (1956–1967)	134
Ostře proti Izraeli (1967–1989)	143
Jemen	148
Zbraně pro imáma (1956–1962)	149
Na pomoc republice (1962–1967)	157
Od Irjáního k Sálihovi (1967–1989)	161
Jižní Jemen	164
Jihojemenská cesta k „vědeckému socialismu“ (1967–1979)	165
Od Alího Násira Muhammada k Sálimu al-Bajdovi (1980–1989)	173
Jordánsko	178
Katar	184
Kuvajt	184
Libanon	187
Libye	190
Od Kaddáfího převratu k jomkipurské válce (1969–1973)	192
Nejlepší zákazník československých zbrojovek (1974–1985)	199
Spolupráce s výhradami (1986–1989)	214
Maroko	217
Pronikání do Maroka (1956–1961)	217
Výjimečný agent: Mehdi ben Barka (1960–1965)	220
Pragmatická spolupráce (1961–1970)	225
Stagnující vztahy a problém Západní Sahary (1971–1989)	227
Mauritánie	231
Omán	232
Palestina	234
Od Šukejrího k Arafatovi (1965–1980)	234
Válka v Libanonu a zbraně pro palestinské frakce (1981–1985)	244
Potíže s teroristy a vyhlášení palestinského státu (1986–1989)	252
Saúdská Arábie	259
Spojené arabské emiráty	260
Súdán	260
Od Abbúda k Nimajrímu (1958–1970)	261
Neúspěšný puč a cesta do zadlužení (1971–1989)	267

Sýrie	272
Spolupráce v období politické nestability (1954–1970)	273
Spolupráce s režimem Háfize Asada (1970–1989)	281
Tunisko	290
Poznámky a odkazy	297
Seznam použitých zkratk	365
Jmenný rejstřík	369
Résumé	393

naše projektu Ministerstva zahraničních věcí České republiky z let 2006–2008 (RM 01-04-06), jehož cílem bylo přehledně znázornit československé vztahy k zemím Blízkého východu v období studané války. Podobně jako v předchozí knize je i tentokrát v jednotlivých abecedně seřazených a chronologicky pojídaných kapitolách zachován žánr na pomezí mezi encyklopedickým heslem a hlubší case study.

I přes existenci několika málo publikací věnovaných vztahům Československa k zemím Blízkého východu se dosud této problematice nedostalo ze strany historiků nejnovějších dějin adekvátní pozornosti. Dokonce ani události tak nominicky známé a často citované jako například československé zbraňové dodávky Egyptu v období před suziskou krizí nebyly zatím systematicky popsány, ačkoli to zpřístupněné písemné prameny už dávno umožňují. Podobně zůstávají širší veřejnosti neznámé i další epizody československého působení na Blízkém východě.

Autoři doufají, že po dokončení empirického výzkumu bude možno se majetní věci formulovat obecnější závěry o povaze působení komunistického Československa v zemích třetího světa. Pokud o něčem přesvědčivě vypovídá konfrontace s mnoha publikacemi, které se oblastí historie mezinárodních vztahů věnovaly pouze po teoretické stránce, pak tedy především o tom, jak málo prozřetlivé by bylo vydat se při vědomí neúplnosti historického poznání na kluzkou plochu spekulativní historiografie a od reality odtrženého abstraktního modelování. Naopak velmi inspirativní jsou o pramenový výzkum opřené práce v ostatních bývalých zemích sovětského bloku, včetně těch, jejichž postavení na Blízkém východě nebylo vždy tak prominentní jako postavení Československa. Za všechny jmenujme například dnes už několikavazkovou edici „Die DDR und die Dritte Welt“ nakladatelství LIT-Verlag nebo CD *Bulgaria and Middle East Conflict During the Cold War Years* Jordana Baeva s dalšími bulharskými historiky studené války.